

Lillesand kommune

Kontrollutvalgets årsmelding 2017

Temark

Agder og Telemark
Kontrollutvalgsekretariat IKS

1. INNLEDNING

Kontrollutvalget avgir med dette en samlet årsmelding for 2017. Denne skal gi et bilde av utvalgets formelle rolle, instruks, forholdet til revisjonen og sekretariatet og de viktigste saker som er behandlet i året med kommentar. Kontrollutvalget avgir hvert år uttalelse til kommuneregnskapet, adressert til bystyret. Etter forskrift for kontrollutvalg, skal kontrollutvalget årlig rapportere om resultatet av gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroll. Bestemmelsen må ses i sammenheng med vedtatte planer og presenteres på denne måten for året 2017.

2. KONTROLLUTVALGETS SAMMENSETNING

Kontrollutvalget velges av bystyret og skal på vegne av bystyret føre det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen. Alle kommuner og fylkeskommuner er pliktig til å velge et kontrollutvalg. Bystyret kan foreta nyvalg av kontrollutvalgets medlemmer i valgperioden, men da må hele utvalget velges på nytt. Regler for valg av medlemmer til kontrollutvalget er fastsatt i egen forskrift. Det er strenge begrensninger i hvem som er valgbare til utvalget. Sist kommunevalg førte til at det ble valgt nye medlemmer i kontrollutvalget fra oktober 2015.

Medlemmer og varamedlemmer (2017):

Medlemmer	Varamedlemmer
Bjørn Melbye (AP), leder Astrid Schmidt (SV), nestleder Jon Røthe (AP), medlem Lars Gunnar Nag (H), medlem Ingebjørg Ribe Rudihagen (KrF), medlem	Felles varaliste for AP, SV og V: 1. Reidun Aamland Andersen (A) 2. Vidar Jahnsen (A) 3. Alexander Iversen (V) 4. Bente Sophie Ribe Lauritzen (SV) Felles varaliste for H og KRF: 1. Lene Holtskog (H) 2. Halvor Rismyhr (H)

Kommuneloven krever at minst ett av medlemmene skal velges blant bystyrets medlemmer. Departementet har tolket det slik at dette gjelder valg ved bystyrets konstituering.

3. RAMMER FOR KONTROLLUTVALGETS ARBEID

Etter Kommunelovens § 77 er bystyret pålagt å opprette et eget kontrollutvalg som skal forestå det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltning og de folkevalgte organ som bystyret har opprettet. Tilsynet og kontrollen skjer på vegne av bystyret. Kommunelovens § 77 slår fast:

” Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.”

Kontrollutvalgets oppgaver er i utgangspunktet gitt i kommuneloven § 77, og i forskrift om kontrollutvalg av 15.06.2004, men bystyret kan konkret be utvalget utføre særskilte tilsynsoppgaver på sine vegne. Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av bystyret og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for mange oppgaver som vi vil komme nærmere inn på senere.

4. OPPLÆRING OG KURS

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. Endret regelverk gjør det nødvendig å legge til rette for opplæring og kursvirksomhet for alle medlemmer av kontrollutvalget. Kunnskap om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk er nødvendig for å utføre de oppgaver som fremgår av lov og forskrift. Slik opplæring og kursvirksomhet kan skje lokalt (høst og vårkonferanse i regi av Temark) eller gjennom sentrale tilbud. Kontrollutvalget inviteres blant annet årlig til landskonferansen for kontrollutvalg i regi av Norges kommunerevisorforbund (NKRF) og fagkonferansen til Forum for kontroll og tilsyn (FKT). Dette er viktige samlinger for å tilføre kontrollutvalgets medlemmer ny kunnskap, og det er en arena der kontrollutvalgsmedlemmer fra hele landet møtes og drøfter saker og arbeidsmetoder. Agder og Telemark kontrollutvalgs sekretariat IKS (Temark) arrangerte i 2017 to konferanser (høst- og vårkonferanse) som kontrollutvalgets medlemmer har hatt anledning til å deltatt på. Hensikten med disse opplæringsdagene har vært å bidra til å øke og utvikle nye og erfarne kontrollutvalgsmedlemmer sin kompetanse om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk, samt en innføring i revisjonens og sekretariatets rolle og oppgaver.

5. SEKRETARIAT

Kontrollutvalget får sekretariatsbistand fra Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark). Kommunen ble medeier av Temark fra 01.07.14 i forbindelse med etableringen av sekretariatet i Agder. Med oppdrag for 34 kommuner i Vest-Agder, Aust-Agder og Telemark er Temark landets største kontrollutvalgssekretariat. Sekretariatet har syv ansatte og fast sekretær for kontrollutvalget i Lillesand er Alexander Etsy Jensen.

Sekretariatet skriver saksframstillinger, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, samt vedtaksoppfølging. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjonsselskap, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

6. REVISJON

Kommunen er medeier i, og har avtale om levering av revisjonstjenester fra Aust-Agder revisjon IKS. Selskapet leverer revisjonstjenester til ti kommuner. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for kommunen. Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er Ketil Raknes og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er Kristian Fjellheim Bakke. Hovedrevisor for Lillesand er Øyvind Nilsen.

7. ØKONOMI

For å utøve sin funksjon på en god måte har kontrollutvalget lagt vekt på å be bystyret om økonomiske rammer som muliggjør den aktiviteten som det legges opp til i møte- og arbeidsplanen. Kontrollutvalget er i henhold til kommuneloven pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen.

Regnskapstallene for den samlede kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen fremkommer av kommunens samlede årsregnskap. Under følger budsjett- og regnskapstall for 2017.

Beskrivelse	Budsjett 2017	Regnskap 2017
Møtegodtgjørelse m.v. Kontrollutvalg	58 000	57 884
Kurs og andre utgifter	50 000	42 594
Andre utgifter	10 000	-
Kjøp fra IKS:		
a. Revisjon (revisjonshonorar, møtedeltagelse og forberedelse)	935 000	935 000
b. Selskapskontroll	37 500	-
c. Sekretariat	165 000	162 900
Totalutgifter	1 255 500	1 198 378

Regnskapet for Lillesand kontrollutvalg er en integrert del av regnskapet til Lillesand kommune. Kontroll, tilsyn og revisjon i Lillesand kommune hadde totalt et mindreforbruk på ca. kr. 57 122 i 2017.

8. KONTROLLUTVALGETS ARBEID – MØTER OG SAKER

Kontrollutvalget har i 2017 avholdt 6 møter og behandlet 37 saker. I tillegg har kontrollutvalget gjennomført flere virksomhetsbesøk i 2017.

Stortinget har vedtatt å oppheve kommuneloven § 77 nr. 8. Det innebærer at kontrollutvalget i likhet med andre folkevalgte organ som hovedregel skal holde åpne møter. Lovendringen trådte i kraft fra 01.07.2013.

Sakskart, saksdokumenter og protokoller legges løpende ut på kommunens og sekretariatets hjemmeside (www.temark.no).

Utvalget ønsker å ha oppdatert informasjon om kommunens virksomhet, og samtidig gjøre egen funksjon mer kjent. Rådmannen og representanter for rådmannen har deltatt på flere av utvalgets møter for å orientere om forskjellige virksomhetsområder i kommunen, noe kontrollutvalget oppfatter som en styrke i sitt arbeid.

Kontrollutvalget ønsker å være synlig og ha god kontakt med kommunens ledelse. Pressen har ikke vært til stede på kontrollutvalgets møter.

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter forhold utvalget er pålagt å arbeide med, gjennom kravene i kommuneloven § 77 og forskrift om kontrollutvalg. Hvilket fokus som velges i de ulike arbeidsoppgavene er det i stor grad opp til utvalget å definere selv.

Kontrollutvalget kan etter anmodning fra bystyret, etter innspill fra innbyggere eller på eget initiativ ta opp forhold ved kommunens virksomhet, som kan knyttes til utvalgets tilsynsarbeid. Kontrollutvalget er også opptatt av hvordan kommunen følger opp rapporter fra andre tilsyn.

I det følgende har vi trukket frem noen av sakene som har vært behandlet i løpet av året 2017. Regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroller er trukket ut som egne kapitler henholdsvis kapittel 9, 10 og 11.

Saker som behandles i hvert møte:

- Godkjenning av møteinnkalling
- Godkjenning av protokoll fra sist møte
- Orientering fra revisjonen i møte
- Referatsaker i møte
- Eventuelt i møte

Saker kontrollutvalget har behandlet:

- Orientering fra rådmann vedr. årsbudsjett og økonomiplan 2017-2020 – Lovlighetskontroll (sak 1/17)
- Årsrapport og årsregnskap 2016 fra kemneren i Lillesand (sak 2/17)
- Årsmelding 2016 for kontrollutvalget i Lillesand kommune (sak 3/17)
- Revisors egenrevisjon av uavhengighet (sak 4/17)
- Vurdering knyttet til kommunalt låneopptak (sak 8/17)

- Orientering - Felles statlig tilsynskalender for 2017 (sak 9/17)
- Årsregnskap og årsberetning 2016 for Lillesand kommune - kontrollutvalgets uttalelse (sak 13/17)
- Oppfølging av Forvaltningsrevisjon – Saksbehandling innenfor teknisk sektor (sak 14/17)
- Forvaltningsrevisjon - Sosialtjenesten i Lillesand kommune (sak 18/17)
- Prosjektplan: Selskapskontroll i LIBIR IKS (sak 19/17)
- Budsjett for kontroll og tilsyn 2018 - Lillesand kommune (sak 20/17)
- Overordnet revisjonsstrategi for regnskapsrevisjon 2017 Lillesand kommune (sak 21/17)
- Økonomisk situasjon pr. 2. tertial 2017 Lillesand kommune (sak 25/17)
- Kontrollutvalgets rolle og samspill med rådmannen – Lillesand kommune (sak 26/17)
- Orientering - Rådmanns forslag til budsjett for 2018 Lillesand kommune og økonomiplan 2018-2021 (sak 30/17)
- Orientering ved det nye mobbeombudet i Lillesand kommune (sak 31/17)
- Orientering vedr. oppløsning av KR-IKT (sak 32/17)
- Møte- og arbeidsplan for 2018 (sak 33/17)
- Prosjektplan for selskapskontroll - Overordnet eierskap og eierstyring ved kommunens selskaper (sak 34/17)

9. REGNSKAPSREVISJON

Revisjon av årsregnskapet er en helt sentral del av kommunens egenkontroll. Revisor skal gi trygghet for at en kan stole på informasjonen kommunen gir om sin økonomi. Dette er en viktig oppgave. Revisor er en uavhengig og objektiv tredjeperson som gjennom sine kontroller kan avdekke og forebygge feil og mangler i den økonomiske rapporteringen. Revisor vil i tillegg veilede kommunen for å bidra til å forebygge og avdekke feil og misligheter.

Kontrollutvalget skal påse at kommunen blir revidert på en betryggende måte. Utvalget er derfor avhengig av at revisor gir tilstrekkelig rapportering om revisjonsarbeidet. At kontrollutvalget og revisor har en god dialog og god forståelse av sine oppgaver, er viktige forutsetninger for å være trygg på at revisjonsarbeidet blir forsvarlig utført.

Kontrollutvalget registrerer at revisors arbeid med å utføre regnskapsrevisjon de siste årene er blitt mer omfattende, spesielt knyttet til de mange attestasjonsoppgaver (særattestasjoner) som utføres på vegne av staten og andre offentlige organer. I tillegg til avgitte beretninger og uttalelser mottar kontrollutvalget jevnlig i møter informasjon om utført regnskapsrevisjon. Kontrollutvalget har ved flere anledninger gitt uttrykk for at det gjøres mye godt arbeid innenfor området regnskapsrevisjon og at de er fornøyd med måten revisjonen løser oppdraget på.

10. FORVALTNINGSREVISJON OG ANDRE RAPPORTER

Forvaltningsrevisjon er et verktøy som bystyret og kontrollutvalget skal bruke for å sikre at kommunen drives på en måte som ivaretar innbyggernes behov og rettigheter best mulig. Forvaltningsrevisjon er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget. Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget undersøke om kommunen etterlever regelverk, når fastsatte mål, og om ressursene forvaltes på en effektiv måte.

Kontrollutvalget har vært delaktig i valg av tema og utforming av problemstillinger basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, innenfor de rammer som er gitt av bystyret. Kontrollutvalget er delegert myndighet til å bestemme hvordan avsatte ressurser til forvaltningsrevisjon skal benyttes, og revisjonen har gjennomført forvaltningsrevisjonen i henhold til faglige krav i løpet av valgperioden.

Selv om det er spesifikke krav til gjennomføring av en forvaltningsrevisjon, er det viktig at kontrollutvalget involverer seg i valg av problemstillinger, avgrensninger og tilnærming. Forvaltningsrevisjon gir kontrollutvalget muligheten til å gå i dybden i ulike saksforhold, innen ethvert virksomhetsområde i kommunen. Forvaltningsrevisjon vil derfor kunne ha høy nytteverdi, både i utvalgets kontrollvirksomhet, og i kommunens internkontroll og forbedringsarbeid.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at bystyret er konstituert, utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal vedtas av bystyret selv, men bystyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planperioden. Kontrollutvalget behandlet i møte 25.04.16 sak nr. 12/16 overordnet analyse/plan for forvaltningsrevisjon for Lillesand kommune for perioden 2016-2019 utarbeidet av Aust-Agder Revisjon IKS. Planen er godkjent av bystyret i møte 14.09.16 sak 103/16. Områder som prioriteres i plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019:

1. Skole – Psykososialt miljø
  - Tema: Interne rutiner og oppfølging av mobbesaker.
2. Sosialtjenesten
  - Tema: Saksbehandlingsrutiner og internkontroll ved tildeling av økonomisk sosialhjelp.
3. Pleie og omsorg
  - Tema: Gjennomgang av vedtak, rutiner og internkontroll i omsorgstjenesten.

Dersom det er tilgjengelige ressurser og de andre eierkommunene ønsker å igangsette en forvaltningsrevisjon innenfor barneverns området skal også Lillesand kommune prioritere dette prosjektet.

Lillesand kommune har en ramme på 3-4 prosjekter i valgperioden, noe avhengig av omfanget på de ulike prosjektene.

Kontrollutvalget har i 2017 behandlet forvaltningsrevisjonsrapport – «*Sosialtjenesten i Lillesand kommune*» i henhold til RSK 001 (standard for forvaltningsrevisjon). I tillegg har kontrollutvalget og revisjonen brukt en del ressurser på å følge opp forvaltningsrevisjonsrapporten «*Saksbehandling innenfor teknisk sektor*».

Forvaltningsrevisjonsrapport – «Sosialtjenesten i Lillesand kommune»

Forvaltningsrevisjonsprosjektet «Sosialtjenesten» i Lillesand kommune har hatt til hensikt å vurdere om NAV Lillesand sin saksbehandling og praksis i forbindelse med tildeling av økonomisk sosialhjelp, er tilfredsstillende i henhold til formelle krav og forventninger. Videre har revisjonen vurdere om NAV Lillesand oppfyller plikten til internkontroll knyttet til sosialtjenesteområdet, og om internkontrollen er organisert på en hensiktsmessig måte.

Revisjonen har lagt til grunn to overordnede problemstillinger:

1. Er Lillesand kommunes saksbehandling og praksis i forbindelse med tildeling av økonomisk sosialhjelp tilfredsstillende i henhold til formelle krav og forventninger?
  - Herunder om vedtatte veiledende satser til utbetaling av økonomisk stønad til livsopphold blir ivaretatt
2. Oppfyller Lillesand kommune plikten til internkontroll knyttet til sosialtjenesteområdet, og har man organisert internkontrollen på en hensiktsmessig måte?

Hovedfunnene og konklusjonen i rapporten peker på følgende:

Problemstilling 1:

- Lillesand kommune oppfattes å ha en tilfredsstillende saksbehandling og praksis i forbindelse med tildeling av økonomisk sosialhjelp.
- Forbedringspotensial ved utforming av vedtak (bruk av skjønn, begrunnelser og vurderinger).
- NAV Lillesand følger de veiledende satser, eller beløp som ligger nært til veiledende satser, for økonomisk stønad som kommunen har vedtatt for tildeling av økonomisk sosialhjelp.

Problemstilling 2:

- Internkontroll innen sosialtjenesteområdet oppfyller plikten som følger av styringssystemet i Lillesand kommune og forskrift som følger av Stjl. § 5.

11. SELSKAPSKONTROLL

Selskapskontroll er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget og er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene underlegges demokratisk styring og kontroll.

Kontrollutvalget har i 2017 ikke behandlet noen nye selskapskontroller, men behandlet prosjektplan for de to neste selskapskontrollene: «*Selskapskontroll i LIBIR IKS*» og «*selskapskontroll - Overordnet eierskap og eierstyring ved kommunens selskaper*». Disse ventes å være ferdig og klar til behandling i kontrollutvalget henholdsvis i første kvartal 2018 og innen sommer 2018.

Plan for selskapskontroll for inneværende valgperiode ble lagt frem for kontrollutvalget i møte 31.10.16 sak nr. 25/16. Planen er ikke godkjent av bystyret enda. I planen ligger følgende selskaper til prioritering:

1. Lillesand og Birkenes Interkommunale avfallsselskap (Vesentlighet middels/høy)
2. Overordnet eierskapskontroll av kommunens eierskap og eierstyring
3. Struktur 1
4. Kristiansandsregionen Kommunale IKT-tjeneste

12. KONKLUSJON OG AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Kontrollutvalgets årsmelding for 2017 legges med dette frem for bystyret til orientering. Ved å se årsplan og årsmelding for 2017 i sammenheng, kan bystyret se om de vedtatte oppgaver og målsettinger for kontrollutvalget er eller blir fulgt opp.

Lillesand, 27. februar 2018

Bjørn Melbye (sign.)
Leder

Alexander Etsy Jensen (sign.)
Sekretær